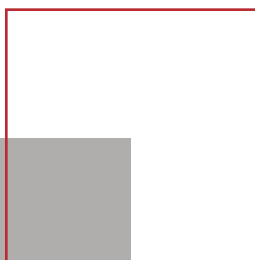
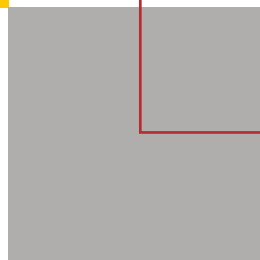

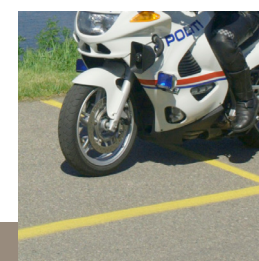
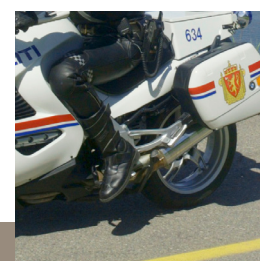
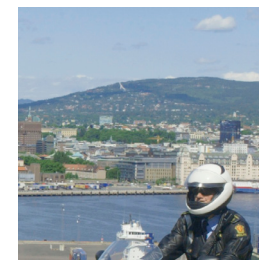
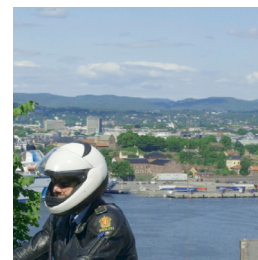
POLITIET

POLITIDIREKTORATET

POLITI-RAPPORTEN 2008

ÅRSRAPPORT
FOR POLITI-
DIREKTORATET

Et utfordrende og spennende år for norsk politi

2008 var et utfordrende år med høy aktivitet – på mange områder. Det har vært gjort mye godt faglig arbeid, og flere rapporter og prosjekter er ferdige, eller godt i gang.

Politidirektoratet har utredet politiets framtidige bemannings- og kompetansebehov basert på samfunns- og kriminalitetsutviklingen. I juni la vi frem rapporten ”Politiet mot 2020” som blant annet peker på et økt behov for bemanningen – dette for å kunne være i takt med samfunnets endringer. Rapporten viser at vi har en reell ressursutfordring i politiet i dag. Vi trenger 2700 flere politifolk frem mot år 2020, i tillegg til 1000 flere sivile stillinger. Dermed blir økt rekruttering til politiyrket helt avgjørende. Det er derfor gledelig at antallet studenter ved Politihøgskolen øker med 120 plasser til 552 studenter i 2009, men vi vil fortsatt ha behov for en økning, dersom vi skal holde tritt med befolkningsveksten for øvrig.

På slutten av året gjennomførte vi en innbyggerundersøkelse som forteller oss noe om hvordan befolkningen ser på politiet i forhold til saker som kriminalitetsbekjempelse og hvilken

tillit som eksiterer. Etter det som må kunne sies å ha vært en ”stormfull” høst og vinter i etaten er vi lettet og svært glade for at denne undersøkelsen viser at vi fortsatt har stor tillit i befolkningen. Tillitt er kritisk - da befolkningen både er vår oppdragsgiver og samarbeidspartner. Uten deres tillit vil vi få problemer med å utføre de oppgavene vi er satt til å løse – på en best mulig måte.

Andre halvår av 2008 har vært en utfordrende periode for politiet. Fagforeningens krav om risikotillegg, mindre overtid og bedre lønn har kommet tydelig til uttrykk. I høst og vinter har politifolk markert sin misnøye med situasjonen og eksempelvis nektet å jobbe overtid. Politiets Fellesforbund har også tydelig markert sin kritikk og sine krav overfor justisminister og regjering. Situasjonen er ikke løst i det vi går inn i år 2009.

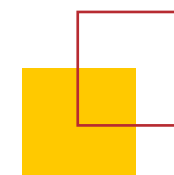
Flere spennende prosjekter er satt ut i livet i 2008. DNA-prosjektet bygger på de nye reglene for bruk av DNA under etterforskning i straffesaker, og trådte i kraft 1. september 2008. DNA benyttes nå også for å bekjempe såkalt hverdagskriminalitet. Politidirektoratet har sørget for utdanning i samtlige politidistrikt, og for oppgradering av det utstyr som politiet benytter ved sporsikring. Ved utgangen av året kan vi bekrefte en positiv utvikling i antall innsendte sporprøver, og i antall treff mellom registre.

Også på andre områder utvikler politiet sine metoder og sin kompetanse. På de neste sidene kan du lese mer om de spennende prosjektene og mer om de forskjellige utfordringene politiet har stått overfor i 2008.

Ingelin Killengreen
Politidirektør

INNHOOLD

“Veien mot 2020” En rapport om politiets bemannings- og kompetansebehov	4-5
“Med fokus på ressurser” En utfordrende tid for norsk politi	6-7
“Politihøgskolen” Bredde og muligheter	8-9
“DNA-reformen” Et løft for kriminalteknikken	10-11
“Store forventninger til nytt samband” Digitalt samband gir ny hverdag	12-13
“Bedre forberedt på kriser” Krisehåndtering - å håndtere det uforutsette	14-15
“Å takle det utrolige” Raset i Ålesund	16-17
“Internasjonalt politisamarbeid” EØS-midler for et solidarisk og tryggere Europa	18-19
“Organisert kriminalitet” Fra menneskehandel til økonomisk kriminalitet	20-21
“Politiets informasjonssystemer” Modernisering er nødvendig og ressurskrevende	22-23
“Vi vet hvor vi skal - og vi er på vei” Kommunikasjonsstrategien vår	24-25
“Nøkkeltall for politi- og lennsmannsetaten” Økonomi og personell	26-27

”Veien mot 2020” – en rapport om politiets bemannings- og kompetansebehov

Norsk politi er et politi for alle. Det er en forutsetning for at vi skal ha folkets tillit og for at vi skal kunne utføre de oppgavene vi er satt til. For å beholde den tilliten politiet har i dag, må etaten tilpasse seg samfunnets endrede og økende krav og forventninger.

I takt med samfunnet

For at vi skal være en etat tilpasset samfunnets endringer, er vi avhengig av å ha ressurser og kompetanse til å løse de oppgavene som ligger til vårt ansvar. Skal vi kunne møte samfunns- og kriminalitetsutviklingen i Norge frem mot 2020 er vi nødt til å styrke politiet.

Vi har kommet til at for å følge utviklingen, må bemanningen frem mot år 2020 økes fra dagens 1,8 politiutdannede årsverk pr 1000 innbyggere til 2,0. Det betyr at vi trenger 2700 nye politiårsverk og at det i samme periode er behov for en vekst på 1000 årsverk i sivile stillinger.

I løpet av 2007 og 2008 har det blitt vanskeligere å rekruttere personell med politifaglig kompetanse. Årsaken er trolig lavt utdanningsvolum på Politihøgskolen og at politiutdannede i større grad enn tidligere velger andre yrker. For å oppnå bemanningsmålene frem mot 2020 må Politihøgskolen ta opp 560 studenter hvert år.

Vi ønsker å beholde den gode kompetansen mange politifolk har opparbeidet seg gjennom mange år i etaten. For å beholde kritisk kompetanse må det blant annet settes i verk

seniorpolitiske tiltak som gjør det mer attraktivt å fortsette å jobbe i politiet utover aldersgrensen.

Politiet må være kapabel til å løse sine oppgaver. Når politiet ikke klarer å behandle saker vil det svekke politiets tillit i befolkningen. Politiiinnsatsen må opprettholdes og ikke svekkes gradvis som en konsekvens av befolkningsøkningen.

Sentrale tendenser

Beregninger gjort av SSB viser at det i 2020 vil bo 5,4 millioner mennesker i Norge, det betyr en økning på 13,5 prosent fra i dag. En stor del av økningen kommer med økt innvandring, og det vil også bli endringer i bosettingsmønstre. Vi ser også at de kriminelle mønstrene endrer seg.

Sterk befolkningsvekst, økt innvandring og urbanisering gir grunn til å anta at kriminaliteten vil øke. Befolkningen i Norge blir stadig mer multietnisk, det øker faren for konfrontasjoner mellom ulike grupper på grunnlag av religion, etnisitet og nasjonal tilhørighet – noe som er en særlig utfordring i byene.

Sterk vekst i aldersgruppen 15-24 år, sammenholdt med et økende alkoholkonsum blant unge, krever særlig satsing på forebyggende arbeid. Det kan forventes nykriminalisering på enkelte områder, og prognoser om mer ekstremvær kan øke behovet for politiberedskap og krisehåndtering i fremtiden.

Fremtidens kriminalitet

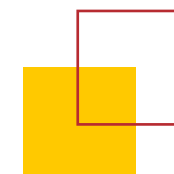
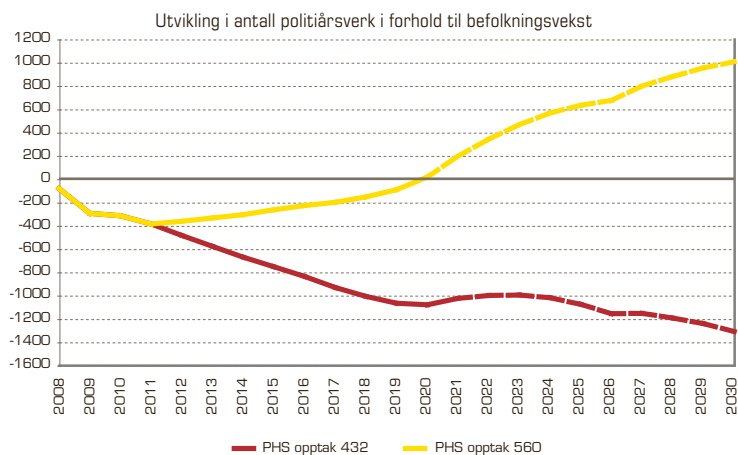
Nettkriminalitet gir politiet stadig nye utfordringer, og gir samtidig kriminelle stadig nye muligheter for svindel, trusler, elektroniske innbrudd og overgrep. Når lovbrudd dokumenteres og distribueres elektronisk, etterlates elektroniske spor. Slik sett representerer IKT-utviklingen også en mulighet for å forebygge, avdekke og etterforske lovbrudd effektivt. Samtidig vil et godt utviklet servicetilbud på nett redusere behovet

for skranketjenester og frigi personellressurser til operativt politiarbeid.

Organisert for oppdraget

Politiet har i dag 381 geografiske enheter. Det er en organisasjonsstruktur som er kostbar og krever en høy bemanning i seg selv. Grunnprinsippet om et desentralisert politi er under press på grunn av urbanisering, spesialisering og ressursknapphet. Et sentralt tema i fremtiden bør være hvordan politiet arbeider i lokalsamfunnet fremfor hvor politiet er lokalisert.

Kriminalitet er ofte grenseoverskridende, og vil kreve et tettere samarbeid på tvers av distriktene, mellom grensekontrollstedene, mellom særorgan og politidistrikt og med andre lands politimyndigheter.

Med fokus på ressurser

Året 2008 skulle vise seg å bli et år i bemanningens, og de manglende ressursenes tegn for politiet. Eller - i hvert fall det året disse temaene ble svært synlige.

En sterk fagforening har formidlet et bilde av et politi som ikke lenger vil jobbe overtid for å dekke over manglende politiressurser. Krav om høyere lønn og risikotillegg har fått mye spalteplass. Vi har opplevd en mediemessig svartmaling av situasjonen, men som beskrevet i bemanningsrapporten er virkeligheten likevel at det mangler personell og utstyr.

Høsten 2008 har vært bekymringsfull for norsk politi. En langvarig misnøye med arbeidshverdagen og betingelser kan sette etaten i fare for å miste gode medarbeidere. Internt kan uroen skape vanskelige forhold medarbeidere imellom og sette lojaliteten på prøve. Vi må også stille spørsmålet; hva gjør aksjonslignende forhold med den tilliten det norske folk har til politiet?

En utfordrende situasjon

En mann som har hatt høstens interne uro og negative mediefokus tett på seg er politimester Geir Gudmundsen i Rogaland politidistrikt. Han ser at dette er en sak som har flere sider.

- Dette er en situasjon som har gitt utfordringer, ikke bare på det rent operative, men også internt. Jeg er av den formening at politifolk skal ha en akseptabel lønn, og at det skal være nok politifolk på jobb. Dette er viktig både for publikums trygghet og også for at politifolk skal være trygge når de er på jobb.

Samtidig kan en slik situasjon gi utfordringer internt, det må vi ta på alvor, sier Gudmundsen

Politimesteren har forståelse for at politifolk kjemper for bedre betingelser men er ikke fornøyd med virkemidlene som tas i bruk.

- Dette har vært en kjempetøff tid for mange og det er ikke noe vi skal bagatellisere. Vi er enige om målene om en akseptabel lønn og bemanning som gir oss mulighet for å utføre oppgavene våre på en god måte – det er virkemidlene som kan diskuteres.

Ønsker god dialog

Politimesteren er opptatt av å ha en god dialog mellom Politiets Fellesforbund og ledelsen for å ha fokus på at det blir ført en lønnskamp, men at man også skal jobbe sammen i fremtiden.

- Det er viktig at vi har en god dialog og at det ikke skapes for mye ondt blod, sier Gudmundsen. Han mener lederne i distriktet har gjort en formidabel jobb både overfor publikum og med tanke på å holde situasjonen ryddig internt.

- Vi har veldig mange flinke folk som er genuint interessert i jobben sin, det må vi ta vare på. Hovedfokus for 2009 må være å se fremover. Vi har et godt miljø, vi må ta vare på alle som jobber her og respektere at alle har ulike behov og ulike bakgrunn, sier han.

Fortsatt tillit

Det å ha tillit i befolkningen er avgjørende for politiet. Innbyggerne er politiets oppdragsgiver og viktigste samarbeidspartner. Uten deres tillit fungerer ikke politiet i et demokratisk samfunn. Bekymringen har vært stor for hva situasjonen i høst skulle gjøre med folkets tillit.

- Jeg er redd for å utfordre dette med tilliten. Heldigvis ser det ut til at folks tillit til politiet er i behold, innbyggerundersøkelsen viser at vi har høy tillit hos publikum. Tillit er noe skjørt og det kan være vanskelig å bygge opp igjen. Tillit er viktig også internt, vi skal ha en god dialog, og snakke sammen, avslutter politimester Geir Gudmundsen.

Undersøkelser viser at publikum stoler på politiet, og ønsker et mer tilstedeværende politi. I en undersøkelse der Politidirektoratet spurte et utsnitt av den norske befolkningen om de har tillit til politiet, svarer 83 % av innbyggerne at de har det. Tilliten har altså vist seg robust nok til å ha tålt høstens påkjenninger. Samtidig er tillit ikke noe man skal ta for gitt, men noe man hele tiden må gjøre seg fortjent til.

- Dette har vært en kjempetøff tid for mange og det er ikke noe vi skal bagatellisere. Vi er enige om målene om en akseptabel lønn og bemanning som gir oss mulighet for å utføre oppgavene våre på en god måte – det er virkemidlene som kan diskuteres, sier Politimester Geir Gudmundsen

En utfordrende bemannings- og ressursituasjon

- Andre halvår 2008 har vært en utfordrende periode for politiet. Politiets Fellesforbunds krav om risikotillegg, mindre overtid og bedre lønn har kommet tydelig til uttrykk. Tjenestemenn har tydelig markert misnøye med lønns- og arbeidsforhold. Blant annet ved å nekte å jobbe overtid for å tydeliggjøre mangel på personell.
- Flere steder i landet har dette i perioder ført til lav bemanning og vanskelige arbeidsforhold internt i politiet. Markeringene kan ha påvirket politiets resultater i negativ retning i denne perioden.
- Konflikten mellom fagforening og politisk nivå var ikke avsluttet ved utgangen av 2008.

Politihøgskolen – bredde og muligheter

For å møte utfordringene med økt beman-
ning i politiet er vi avhengig av å utdanne
flere polititjenestemenn, og i den sammen-
heng er Politihøgskolen helt sentral. Neste
års økning i antall studenter er svært po-
sitivt, men det haster å få på plass et nytt
moderne skolebygg med kapasitet for alle
studentene.

Politihøgskolens aktiviteter har en bredde de færreste
tenker over, og mulighetene ved Politihøgskolen er mange.
I 2008 var 1140 studenter opptatt med sin bachelor
og over 40 med sin master. I tillegg deltok mer en 850
polititjenestemenn- og kvinner på et av Politihøgskolens etter-
og videreutdanningstilbud. Disse fordelte seg på over 35 ulike
studier og kurs.

Politihøgskolen forsker på politiet som samfunnsinstitusjon
og politiets organisasjon, kultur og adferd. Politiets strategier,
praksis og metoder er også gjenstand for forskning, i tillegg til
fenomenstudier av politiets utfordringer. I tiden framover vil
tillit og rekruttering til politiet bli viet mye oppmerksomhet.
Formidling av kunnskap skjer i skriftserier, gjennom artikler
og på konferanser, men også i økende grad gjennom media.
Ny kunnskap tas naturligvis også inn i grunnutdanningen.
Politihøgskolen har som oppgave å framdrive kunnskap som er
etterspurt av justissektoren, men selv om den bidrar med denne
må høgskolen verne om sin autonomi og utvikle etaten gjennom
et kritisk blikk.

Nye utfordringer – ny organisasjon

For å møte nye utfordringer og krav har Politihøgskolens
ledelse og ansatte sammen arbeidet fram en ny organisasjon,
som evner å ta til seg endringer fortløpende. I prosessen har de
hatt et særskilt fokus på organiseringen av høgskolens etter- og
videreutdanningsaktiviteter. Det ble også opprettet en egen
studieavdeling i forbindelse med organisasjonsjusteringen.
Også bachelorutdanningen ved Politihøgskolen har vært
gjenstand for vurdering og utvikling, og høsten 2009 vil en ny
rammeplan tre i kraft. Den nye rammeplanen, sammen med de
tilhørende fagplanene, er svar på et kriminalitetsbilde i endring
og de forventninger samfunnet stiller til et moderne politi.

Politihøgskolen har fått mye politisk oppmerksomhet i 2008 og brukes aktivt som et middel i kriminalpolitikken. Særlig stort har fokuset vært på et økt antall studenter. Høsten 2009 vil hele 552 unge starte sin utdanning ved PHS, og høgskolen er nå i gang med en omfattende utvidelse av utdanningssenteret på Kongsvinger for å kunne ta imot alle studentene.

Kravene til volum på den ene siden og kravene til kvalitet på den andre kan ført komme i konflikt i en slik situasjon. Høgskolen rustet nå organisasjonen for å ta imot alle de nye studentene, og er fast bestemt på å takle balansegangen mellom volumer og kvalitet.

Fremtidens politi

Sjefen for Politihøgskolen, Hans Sverre Sjøvold, er stolt av kvaliteten på studentene sine og kompetansen hos sine ansatte. Han ser utfordringene knyttet til bemanning i fremtiden, og at dette også vil få konsekvenser for høgskolen.

- Den bemanningssituasjonen vi i dag står overfor er skapt av systemet selv. I perioden 2000 til 2003 ble det tatt opp kun 240 studenter årlig til PHS. Det er dette lave opptaket vi merker nå, og jeg er glad for at det kommer tiltak, sier Sjøvold. Rapporten "Politiet mot 2020" gir konkrete beregninger og dette er fulgt opp i form av økt antall politistudenter, men Sjøvold mener at tiden kan være inne for å gå over til en ny tenkemåte rundt bemanningsspørsmålet.

- Det er ikke nødvendigvis slik at antall polititjenestemenn- og kvinner ut må være så nært knyttet til opptaket på Politihøgskolen. Kanskje er løsningen heller å ta opp flere studenter og utdanne større volumer. Ved å tenke på denne måten tar vi studentenes frie rolle på alvor, samtidig som vi ikke blir så sårbare og kan "miste noen" til andre yrker. Et økt opptak av studenter og utdanning av større volumer både på bachelor og etter- og videreutdanningene, medfører et sterkt press på lokalene.

- En av de aller største suksessfaktorene i fremtiden er å gi Politihøgskolen fysiske rammeforutsetninger til å utdanne de

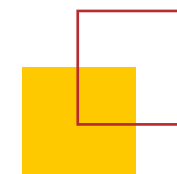
volumer som etterspørres. Det stiller også krav til at vi utvikler læringsalternativer, som f.eks e-læring, som gjør oss mindre plassavhengige.

- For Politihøgskolen medfører den økte satsningen på politiet at høgskolen må tenke nytt både rundt rekruttering og opptak. Våren 2009 går høgskolen over til Samordna opptak, og flytter søknadsfristen. Sjøvold medgir at det har vært vanskelig å markedsføre politiyrket og politiutdanningen til unge mennesker i en periode der yrket har vært oppe til en kritisk vurdering nesten daglig.

- En av de aller største suksessfaktorene i fremtiden er å gi Politihøgskolen fysiske rammeforutsetninger til å utdanne de volumer som etterspørres, sier rektor ved politihøgskolen Hans Sverre Sjøvold.

Årstall	Studenter tatt opp	Total søkermasse	Kvinner, tatt opp	Minoritetsbakgrunn
1998	432	2582	117 (27,3 %)	9
1999	248	2076	98 (34,6 %)	5
2000	240	1868	68 (28,4 %)	8
2001	240	1768	78 (32,6 %)	10
2002	240	1941	82 (34,2 %)	4
2003	240	2023	85 (35,4 %)	7
2004	288	2399	96 (33,5 %)	13
2005	360	2265	132 (36,4 %)	7
2006	360	1961	116 (32,6 %)	9
2007	432	1889	161 (37,2 %)	29
2008	432	1990	145 (33,6 %)	29

DNA-reformen: et løft for kriminalteknikken

Den nye DNA-reformen ble innført 1. september 2008. Året har gått med til å planlegge og tilrettelegge for at politietaten og fagmiljøene skal være godt rustet til å håndtere økt antall DNA-prøver.

Mens første halvår gikk med til å utvikle instruktørkurs og prosjektere IKT-systemer, ble fokuset etter sommeren satt på opplæring. I alt 80 instruktører gikk på instruktørkurs i august, og disse står nå i front for å løse rundt 3000 politifolk over hele landet igjennom et 10 timers DNA-kurs.

- Operative mannskaper har fram til den nye reformen verken hatt kompetanse eller ressurser til å sikre biologiske spor etter hverdagskriminalitet. Dette har vært forbeholdt mer alvorlige forbrytelser. Med sentral finansiering og tilbud om kurs og materiell, er dette nå blitt mulig. Det er stor motivasjon i politidistriktene til å få økt sin kompetanse, og hele fagfeltet kriminalteknikk har fått et løft, sier prosjektleder Erik Liaklev.

I tillegg til kurstilbudet, er det utviklet en enkel åstedspakke som er skreddersydd for å kunne sikre biologiske spor på en enkel men forskriftmessig riktig måte.

Svært krevende

Som prosjektleder har Erik Liaklev stått i spissen for en svært krevende koordinering mellom en rekke faginstanser. I alt 50 personer fra Kripos, PDMT, Rettsmedisinsk institutt (RMI), politidistrikt og Politidirektoratet har vært involvert.

- Det har vært et veldig krevende prosjekt. Mange tiltak skulle gjennomføres og flere avgjørelser tas på kort tid, og med høy kvalitet. Jeg har vært helt avhengig av innspillene fra fagmiljøene og fra folk ute i felt, for å kunne ta de riktige beslutningene, sier han.

Dobling av sporprøver

Allerede ved inngangen til 2009 kunne man se direkte resultater av DNA-reformen. Antall sporprøver i sporregisteret, som inneholder DNA fra ukjente gjerningspersoner, økte betraktelig etter 1. september, fra 357 saker i august til 642 i desember. De fleste sporprøvene knytter seg til mengdekriminalitet.

Som følge av reformen ble etterforskningsregisteret opprettet 1. september, og ved utgangen av året var det lagt inn litt over 1000 navn med personprøver fra siktede og mistenkte i saker.

- Når vi får opp antallet prøver både i sporregisteret, etterforskningsregisteret og identitetsregisteret, vil sjansene for DNA-treff øke. Dermed vil en rekke saker både av alvorlig og mindre alvorlig karakter kunne bli løst. Men det er viktig å understreke at dette vil ta tid, sier Erik Liaklev.

- Har reformen gitt noen konkrete resultater i form av oppklarte saker?

- Ja, et eksempel jeg kan nevne er at sporprøver fra 11 innbrudd med grovt tyveri fra villaer på Østlandet mellom mars og oktober i fjor, gav match med DNA-profilen til en siktet person fra en liknende vinningssak i Bergen i desember. Det kommer stadig inn slike meldinger om treff, sier Liaklev.

Han mener det nå har skjedd en bevisstgjøring i politidistriktene ved at mannskapene tar med seg både ny kunnskap og utstyr for DNA-prøvetaking til andre type åsteder enn det man gjorde før. En tilleggseffekt er økt samarbeid på tvers av politidistriktene. Spor fra ett politidistrikt treffer med personprøver sikret i ett annet distrikt.

- Det er stor motivasjon i politidistriktene til å få økt sin kompetanse, og hele fagfeltet kriminalteknikk har fått et løft, sier prosjektleder Erik Liaklev i Politidirektoratet

Da klokka klang

- Jeg skulle hatt en bjelle å ringe i hver gang det ble treff, sier rådgiver Heidi Frydenberg på Kripos. – Da hadde du jo ringt hele dagen, kommenterer sjefen hennes. Stadig oftere opplever Frydenberg og kollegene at det blir match mellom DNA-profiler i de ulike registrene.

Etter 12 år på Kripos har Heidi Frydenberg nå en travlere arbeidsdag enn på lenge. Siden den nye DNA-reformen ble innført 1. september, merker Seksjon for registerforvaltning effekten av at politidistriktene sender inn flere DNA-prøver, både fra personer med kjent identitet og profiler med ukjent identitet innhentet fra åsteder.

Analysene utføres av Rettsmedisinsk institutt (RMI) som så overfører dem til Kripos. – Det har økt veldig med spor- og personprøver til både det nye Etterforskningsregisteret og til Sporregisteret, sier Frydenberg. Og svært ofte blir det treff mellom registrene, som betyr at en domfelt eller mistenkt/siktet person kan knyttes til enda flere forbrytelser.

- Blir det en rutine å få slike DNA-treff på PCen?

- Nei, det blir ikke rutine. Det er den største inspirasjonskilden i jobben min når dette skjer. Og vi får veldig mange hyggelige tilbakemeldinger fra politidistriktene når vi sender dem verifiseringsrapportene etter å ha fått match. Både de og vi er glade når dette slår til. Som sagt: jeg skulle hatt en bjelle! sier Frydenberg.

Store forventninger til nytt samband

Første fase av det nye digitale nødnett er nesten ferdig utbygget. Moderne betjeningsutstyr for radiosamband er tatt i bruk på operasjonssentralene. Forventningene blant brukerne er store.

I 2008 tok politiet i bruk telefonidelen av det nye nødnett, integrert radio- og telefonibetjening (ICCS), på operasjonssentralene i Follo, Østfold, Oslo og Romerike politidistrikter, samt Kripos og PST. ICCS er en berøringsfølsom skjerm, hvor operatørene håndterer alle anrop. - Den største fordelen med ICCS er muligheten til å prioritere anropene før vi besvarer dem. Vi får god oversikt, og mulighet til å prioritere de telefonene som haster mest, sier Terese Hoff Bylterud på operasjonssentralen i Follo politidistrikt. Hun er en av de første i landet som tok i bruk det nye utstyret.

Gleder seg

Nå gleder Hoff Bylterud seg til å ta i bruk radiodelen i det nye nødnett. - Nødnett blir bedre også for de som jobber ute. Dersom en tjenestemann kommer i en kritisk situasjon, og trykker inn alarmknappen på radioterminalen, kan operasjonssentralen se radioens posisjon og dirigere forsterkninger i riktig retning, sier hun. Som operatør har hun mange ganger vært bekymret for stabiliteten og deknningen til dagens samband i Follo. - Det er ikke bra at vi ved for eksempel gjennomføring av skarpe oppdrag må bruke telefonkonferanse på mobiltelefon fordi vi mangler dekning i aksjonsområdet. Vi gleder oss til å ta i bruk et nytt og bedre samband, sier hun.

Driftssenter

Skulle Hoff Bylterud oppleve feil på sambandet, så har hun tilgang på hjelp døgnet rundt fra Politiets data- og materielltjeneste (PDMT) sitt driftssenter på Jaren. Driftssenteret åpnet 25. februar 2008, og herfra monitorerer

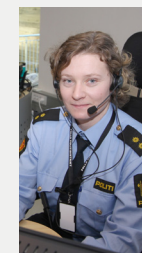
driftspersonell status for samband og telefoni i politidistriktene. Ved feil har de ansatte til oppgave å isolere feilen og om nødvendig etablere reservekommunikasjon for politidistriktet. Så langt har driftssenteret fulgt opp feilmeldinger på det nye betjeningsutstyret på operasjonssentralene, men snart drifter de også politiets brukere i nødnett.

Første utbyggingstrinn av radionettverket, fase 0 A, som omfatter Østfold og Follo politidistrikter, ble i hovedsak ferdigbygd ved årsskiftet 2008/2009. Det gjenstår noe arbeid med noen basestasjoner og dekning i tunneler. Den neste delen, fase 0 B, som omfatter Oslo, Romerike, Asker og Bærum og Søndre Buskerud politidistrikter forventes gradvis ferdigstilt i løpet av første halvår 2009.

Brukeropplæring

Et nytt og moderne samband krever brukeropplæring. Politihøgskolen utdanner instruktører og sluttbrukere på operasjonssentralene på Justissektorens kurs- og øvingscenter (JKØ) i Stavern. Her har skolen bygget en operasjonssentral med pulter som er lik dem som brukerne benytter når de kommer tilbake til eget arbeidssted. Utdanningen skjer etter train-the-trainer-prinsippet, som innebærer at instruktørene brukes til opplæring av sluttbrukere. Før instruktører og sluttbrukere på operasjonssentralene starter opplæringen i Stavern, gjennomgår de leksjoner på Politihøgskolens nettbaserte læringsplattform It's Learning. Også opplæringen i det nye sambandet er moderne!

- Den største fordelen med ICCS er muligheten til å prioritere anropene. Vi får god oversikt og mulighet til å prioritere de telefonene som haster mest, sier Terese Hoff Bylterud på operasjonssentralen i Follo politidistrikt.

Bedre forberedt på kriser

Evnen til å håndtere kriser er en viktig del av politiets arbeid. Naturkatastrofer, terrorvirksomhet og større ulykker er noe av det politiet, i samarbeid med andre etater, skal bidra til å håndtere på en best mulig måte. Krisehåndtering handler mye om å håndtere det uforutsette, dermed er det avgjørende å skaffe seg best mulig erfaringsgrunnlag. Gjennom å arrangere øvelser opparbeider vi nødvendig erfaring og kompetanse – på den måten vil vi være bedre forberedt når krisen oppstår.

Gjennom øvelser får vi mulighet for å teste og øve planverk, materiell, prosedyrer, personell og rutiner ved spesielle hendelser eller kriser. Erfaringene fra øvelsene blir evaluert og det blir anbefalt endringer slik at man kan håndtere hendelsen bedre neste gang.

Seksjon for politiberedskap og krisehåndtering er Politidirektoratets faglige ressurs på beredskap og krisehåndtering. Gjennom samarbeid med relevante virksomheter skal det gjennom godt forarbeid og planer skapes bedre trygghet og samfunnsikkerhet.

Krisehåndtering

Et spesielt viktig område i jobben med å håndtere en krisesituasjon er kommunikasjon. Dette er et kjerneområde i krisehåndtering og dermed i øvelser. For lite eller manglende kommunikasjon kan være med å forverre en krisesituasjon. I verste fall kan dårlig kommunikasjon føre til en eskalering av en vanskelig situasjon. Det er ressurskrevende å håndtere media under en større hendelse og dermed desto viktigere å ha klare planer for hvordan dette skal håndteres.

En gjennomgang av gjennomførte øvelser viser at politiet har et forbedringspotensiale hva gjelder krisekommunikasjon. Likevel viser årets øvelser at politiet blir stadig bedre. Vi får bedre utstyr, lager bedre planverk og opparbeider bedre kompetanse. Øvelser er med på å gjøre at krisehåndteringsevnen blir stadig bedre.

Øvelse på en varslet katastrofe

I 2008 har Politidirektoratet ledet flere øvelser. Øvelse Tyr 2008 ble gjennomført i slutten av oktober i Møre og Romsdal, med fokus på forberedelse til, og håndtering

av et fjellras. Dette var en samvirkeøvelse som bygget på skredtrusselen fra Åkneset og flodbølgeproblematikken som følger. Virkeligheten er at en dag vil mellom 30 og 80 millioner kubikkmeter stein rase ned i Storfjorden i Møre og Romsdal. Et så stort ras vil skape en flodbølge som vil ramme de som lever langs Storfjorden. Det er kritisk at fjellet som vil rase ut overvåkes kontinuerlig, og at det er laget en god plan for effektiv evakuering av området den dagen raset går.

- Øvelsen hadde som mål at vi skulle bli bedre på krisehåndtering for å skape trygghet i befolkningen og tillit til at politiet og samarbeidende parter er i stand til å håndtere en naturkatastrofe, sier øvingsleder og politimester Oddbjørn Mjøllhus i Politidirektoratet.

Mer enn 1100 personer var involvert da kriseberedskapen for raset ved Åkneset ble testet. Hensikten med kontinuerlig overvåkning av situasjonen og denne øvelsen er å sørge for at personer som vil bli rammet, får god nok tid til å evakuere på en sikker måte. Politidirektoratet ledet planlegging, gjennomføring og evaluering av øvelsen.

Øvelse gjør mester

I tillegg til deltagelse og arrangement av flere øvelser gjennomførte Politidirektoratet i samarbeid med Oslo politidistrikt og Politiets Sikkerhetstjeneste en informasjonsdag på Fornebu i september. Her ble politiets ulike bistandsressurser som beredskapstroppen, bombegruppen, krise- og gisselforhandlertjenesten, politihelikoptertjenesten, livvaktjenesten og mobilt innsatskonsept presentert og demonstrert. Dagen startet med foredrag om politiets rolle og oppgaver samt om organisering og beredskap. Senere på dagen ble det gjennomført en demonstrasjon av en antiterroroperasjon både innendørs og utendørs.

Øvelsene og informasjonsdagen er med på å heve kompetansen på krisehåndtering. Spesielt er planleggingen viktig hvor nettverk bygges og rolleforståelse utvikles. Planleggingserfaringen alene gjør deltagerne flinkere til å krisehåndtere. Selve gjennomføringen av øvelsen gir et unikt utbytte. Man får erfaringer og kan, dersom en lignende situasjon

virkelig inntreffer, lettere treffe de riktige beslutningene og utføre de riktige handlingene. Det er vanskelig å spille realistisk. Avhengig av øvelsestype vil man allikevel kunne skape en situasjon hvor deltagerne lever med ved at de føler stress, skal utføre oppgaver og må samhandle med andre.

- Øvelsen hadde som mål at vi skulle bli bedre på krisehåndtering for å skape trygghet i befolkningen og tillit til at politiet og samarbeidende parter er i stand til å håndtere en naturkatastrofe, sier øvingsleder og politimester Oddbjørn Mjøllhus i Politidirektoratet.

Å takle det utrolige

Den kalde marsnatten var stille og rolig. Ingen høye skrik, ingen gråt. Bare den monotone duren fra brannvesenets pumper som ble brutt av enkelte rop med effektive beskjeder. Alle visste hva de måtte gjøre, for her sto det om liv. Mange liv.

For det utrolige hadde skjedd. En ny moderne boligblokk i et av Ålesunds boligstrøk hadde kollapset. For innsatspersonellet var oppgaven enkel, men samtidig uoverkommelig. Redde liv - søke - evakuere - slukke brann - skaffe oversikt. 20 personer befant seg inne i boligblokken da den raste. Fem kom ikke ut med livet i behold.

Raset i Ålesund viste til fulle at det ikke er mulig å ha et planverk for enhver hendelse. For hvem kan forestille seg følgende: En ny boligblokk av god teknisk kvalitet kollapset og forflyttes syv meter som følge av et steinras på 10.000 kubikkmeter. Og at det delvis sammenraste bygget legger seg over en gasstank med 6400 liter flytende propan som deretter antennes. Som følge av eksplosjonsfaren må en hel bydel evakueres.

Komplekse utfordringer

Rasulykken i Ålesund viste til fulle nødvendigheten av god samvirke mellom de ulike etater. – Mitt inntrykk er at gode

planverk hos alle aktørene, politiet, helsevesen, brannvesenet og kommunen var avgjørende for at vi kom oss gjennom denne tragedien på en trygg måte, sier stortingsrepresentant Lodve Solholm, som var fungerende ordfører da raset rammet byen.

- Da rådmannen ringte tidlig på morgenen trodde jeg kommunen skulle teste ut kriseplanen. Og det tok tid før tragediens dimensjon gikk opp for oss. Kriseteamet var etablert på Parken hotell i god tid før de evakuerte kom, først når hundrevis av evakuerte ankom hotellet fikk vi en anelse av omfanget, og langt mindre hadde vi begrep om varigheten av hendelsen, minnes Solholm. Ålesund kommune hadde døgnkontinuerlig kriseteam i funksjon i nærmere en uke.

- Det er heldigvis sjeldent vi står overfor så komplekse utfordringer, sier politimester Arne S. Karoliussen. Foruten den akutte hendelsen med raset og boligblokken som kollapset måtte vi, i forbindelse med søk etter de savnede, forholde oss til farene forbundet med byggets stabilitet, gasstanken som slapp ut propan og brannen med dertil hørende eksplosjonsfare. Ikke nok med det. Evakuering av anslagsvis 470 mennesker over flere døgn krever god logistikk og ikke minst god informasjon for å opprettholde forståelsen for hvorfor beboerne ikke kunne oppsøke sine egne hjem.

- Det ble gjort mange gode vurderinger og handlinger under aksjonen. En god lærdom for LRS var erfaringene med å knytte til seg en ekspertgruppe innen geologi og bygningsfag. Den ga gode råd til redningsledelsen og skapte legitimitet til flere av de tunge beslutningene underveis, påpeker Karoliussen.

Den største redningsoperasjonen i 2008

Når historien om raset skal skrives håper jeg vi blir husket for den omtanken som ble alle berørte til del, fra Dronningens varme mottakelse etter minnemarkeringen til politiets dialog med de berørte.

- Hendelsen tæret på menneskapene både fysisk og psykisk. Innsatslederne som var plassert nært det eksplosjonsfarlige området og vår pårørendekontakt hadde alle utfordringer og oppgaver som nok har festet seg til sinnet for all fremtid.

Også den lokale redningsentralen jobbet under sterkt press. Ikke minst usikkerheten omkring de savnede var en psykisk belastning. Det var derfor en lettelse for oss alle, ikke minst for de pårørende, at man etter å ha fått ut de omkomne kunne konstatere at alle hadde mistet livet umiddelbart, fastslår politimester Karoliussen.

Rasulykken i Ålesund var den største redningsoperasjonen i 2008 og ble viet stor oppmerksomhet i nasjonale og internasjonale medier. NRKs reporter på ulykkesstedet, oppsummerte den første reportasjen fra åstedet på en treffende måte. ”I dag skjedde det utrulege”.

Rasulykken genererte et massivt medietrykk. Tallene under viser medieoppmerksomheten fra den dagen ulykken skjedde 26. mars til 31. mars 2008, i alt seks dager.

- Totalt 2308 artikler og innslag fordelt på 78 kilder i den målte perioden.
- Ulykken genererer mest omtale på selve ulykkesdagen, med totalt 714 artikler.
- Politiet omtalt i 39% av den totale dekningen. Ulykkes dagen er politiet omtalt i 49% av totale artikler og dagen etter i 37%. Dette stiger de påfølgende dagene.
- Nettmediene dominerer dekningen med hele 77%. Trykte medier står for 11% av omtalen, mens radio og TV står for henholdsvis 7% og 5%.

Internasjonalt samarbeid

EØS-finansieringsordningene er økonomiske midler EFTA-landene stiller til rådighet for de nye EU-medlemslandene, som vederlag for tilgang til det utvidede EØS-markedet.

Gjennom EØS- midlene er Norge en aktiv bidragsyter for å skape et solidarisk og trygt Europa. Formålet er å bidra til å utjevne sosiale og økonomiske forskjeller. Samtidig gir ordningene en fin mulighet til å styrke Norges bånd til EUs nye medlemsland gjennom økt kontakt og ulike former for prosjektsamarbeid. Dette er helt i tråd med norsk politisk målsetting om stadig å utvikle og forbedre det internasjonale samarbeidet.

Et viktig samarbeid

Hovedmålene for politisamarbeidet er en vellykket Schengen-implementering og bekjempelse av organisert, grensekryssende kriminalitet. Ettersom Schengen-samarbeidet langt på vei kan sies å være ”én for alle og alle for én” er kriminalitetsbekjempelse blitt et felles anliggende på hele Schengen-territoriet. Derfor er det viktig at politiet på hele territoriet er best mulig utrustet og utdannet.

- Vår erfaring sier oss at jo mer grenseløs kriminaliteten blir, desto viktigere blir det med internasjonalt politisamarbeid, og jo mer sofistikerte de kriminelle blir, desto bedre bør politiet være utstyrt, sier Margrethe Christine Bjonge i Politidirektoratet. Dessuten vet vi at kontakt og personlige relasjoner er et svært godt supplement til de formelle avtalene som legger til rette for internasjonalt politisamarbeid.

Norske penger til politiet i andre europeiske land

Mange peker på at det er snakk om mye penger, at mange av prosjektene i hovedsak gjelder store investeringer, og at mottagerlandene settes i stand til å kjøpe utstyr norsk politi ”bare kan drømme om”.

Det er viktig å huske på at disse midlene ikke er tatt fra norsk politibudsjett. Det er heller ikke slik at de ville kommet norsk politi til gode hvis EØS-midlene ikke hadde åpnet for politisamarbeid. Derfor gir det mening for norsk politi å bidra til at en del av midlene går til våre europeiske kolleger, så vi sammen står best mulig rustet i kriminalitetsbekjempelsen. Våre samarbeidspartnere vet at samarbeidet med, og støtten fra, norsk politi har medvirket til at akkurat deres prosjekter kan realiseres. Dette er en form for norsk merkevarebygging som kommer vårt internasjonale engasjement til gode, i tillegg til de kontakter som opprettes.

Møte i Warszawa i et polsk/norsk samarbeidsprosjekt finansiert med EØS-midler

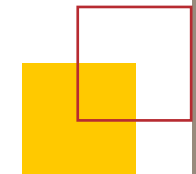
Samarbeidsområder

Det har hittil vært mye fokus på Schengen-implementering i prosjekter som går ut på å skaffe nødvendig utstyr og infrastruktur, og bygge den nødvendige kompetansen hos politiet. De prosjektene som nå skal settes i gang blir mer spesifikt knyttet til kriminalitetsbekjempelse, blant annet i prosjekter rettet mot korrupsjon og trafficking.

Påvirkningsmuligheten med hensyn til hvordan midlene blir brukt begrenser seg ikke til prosjekter norsk politi har vært direkte involvert i. Som en av flere faginstanser som har vurdert prosjektene før godkjenning har norsk politis ekspertise gjort seg gjeldende i form av faglig begrunnet støtte til prosjekter, kritiske kommentarer til løsninger eller ressursbruk og utfyllende informasjon og rådgivning.

Prioriterte land er Tsjekia, Polen, Litauen, Latvia, Bulgaria og Romania. Disse er viktige for Norge av flere årsaker, både fordi norsk politi har gode kontakter der og fordi de er spesielt relevante for kriminalitetsbekjempelse – også i Norge. De nåværende ordningene har varighet til april 09. Men godkjente prosjekter under disse ordningene kan løpe til april 2011. For norsk politi betyr det prosjektsamarbeid en god stund fremover. Noen prosjekter er i gang, og andre er i søknadsprosessen.

- Vår erfaring sier oss at jo mer grenseløs kriminaliteten blir, desto viktigere blir det med internasjonalt politisamarbeid, og jo mer sofistikerte de kriminelle blir, desto bedre bør politiet være utstyrt, sier Margrethe Christine Bjonje, prosjektleder i Politidirektoratet.

Organisert kriminalitet

Politiets erfaring og informasjon tilsier at sentrale aktører fra kriminelle nettverk samarbeider og bytter tjenester med hverandre. Kriminelle nettverk begår ofte alvorlig kriminalitet og er organisert på en måte som utfordrer politiets kompetanse og metodevalg.

Menneskehandel

Menneskehandel er på mange måter en av de mest ekstreme formene for kriminalitet, fordi krenkelsen av mennesket er overordnet og satt i system i kriminell hensikt.

Menneskehandel globalt har fire hovedformål; utnyttelse til prostitusjon eller andre seksuelle gjøremål, tvangsarbeid, krigstjeneste i fremmed land eller fjerning av vedkommendes organer. Hovedfokus i forbindelse med menneskehandel her i landet har vært rettet mot prostitusjon.

Det er viktig å se hallikvirksomhet og menneskehandel rettet mot prostitusjon i sammenheng. Kriminelle nettverk som organiserer handel med kvinner har etablert seg i Norge. Den organiserte prostitusjonen domineres av utenlandske prostituerte, de dominerende nettverkene innen denne type organisert menneskehandel kommer fra deler av Øst-Europa, Balkan, og Nigeria. Foruten organisert menneskehandel og hallikvirksomhet er nettverkene gjerne involvert i smugling og omsetning av ulike typer narkotika og organisert vinningskriminalitet.

Ved målrettet kompetanseheving/opplæring av politi- og påtalemyndigheter i politidistriktene gjennom året 2007, ser

Politidirektoratet at politiinnsatsen i 2008 har gitt en betydelig økning av anmeldelser, initierte saker og domfellelser for menneskehandel. Nasjonalt og internasjonalt samarbeid i flere av sakene har gitt svært gode resultater. Politi og påtalemyndighet har etterforsket saker med utgangspunkt i både prostitusjon og tvangsarbeid. Man har lykket med å avdekke og i retteføre bakmenn i begge disse kategoriene av menneskehandel.

Omreisende kriminelle

Organisert kriminalitet er ofte grenseoverskridende og krever utstrakt samarbeid på tvers av distrikter og med andre lands politimyndigheter. Kriminelle som reiser fra sted til sted for å begå kriminelle handlinger er en utfordring for politiet. Måten de kriminelle er organisert på og måten de opererer på utfordrer i stor grad politiets organisering.

Riksadvokaten og politidirektøren besluttet i januar 2007 å nedsette en arbeidsgruppe som skulle utarbeide forslag til hvordan politiet kunne forbedre bekjempelsen av mobile østeuropeiske kriminelle. Arbeidsgruppen leverte sin rapport med anbefalinger i februar 2008. Riksadvokaten og Politidirektoratet har besluttet at anbefalingene skal følges opp videre.

I den anledning er det etablert en arbeidsgruppe som skal drøfte og utvikle forslag til tiltak som bedrer politiets innsats mot distriktsovergrepene kriminalitet. Tiltakene skal i første rekke rettes inn mot politimesterens og særorganenes ansvar, men kan også gi anbefalinger til sentrale myndigheter. Det skal også sees hen til utgiftsdekning og belønningsmekanismer. Videre skal gruppen se på om det lar seg gjøre å måle hvordan politiets arbeid med distriktsovergrepene kriminalitet blir gjort. Gruppen skal utarbeide konkrete måleparametere som ivaretar denne funksjonen.

I tider med trange budsjett og med mange forskjellige måltall som politimesterne skal vurderes i forhold til, det er en utfordring å få distriktene til å påta seg saker som tilligger et annet distrikt. Målet for arbeidet i gruppen er likevel å få gjennomslag for en helhetstenkning og at det skal gi avkastning å investere i samarbeid.

Økonomisk kriminalitet

Mange former for kriminalitet har et økonomisk motiv, og det er ofte en nær sammenheng mellom økonomisk kriminalitet og den organiserte kriminaliteten. Etterforskning av økonomiske straffesaker har de siste årene fått et stadig større fokus. Økonomisk kriminalitet utgjør kun 2 prosent av alle registrerte lovbrudd, og er antakelig sterkt underreportert. Denne type kriminalitet utgjør et alvorlig samfunnsproblem, og betydelige midler unndras beskatning og offentlig kontroll.

I de senere år har også kontrolletatene som NAV, Toll og Skatteetat økt sin innsats mot økonomisk kriminalitet betydelig. Dette fører til at alvorlige saker som anmeldes til politiet øker. Det blir derfor en utfordring å hindre at politiet blir en flaskehals på dette fagområdet.

Politiet etablerte økoteam i hvert distrikt i tiden frem til juli 2005. Det er disse som står for mye av etterforskningen av de økonomiske straffesakene. Politidirektoratet igangsatte en evaluering av teamene i 2008 for å se hvilke tiltak som bør iverksettes for å bedre effekten og resultatene innenfor økonomisk kriminalitet.

Fakta om anmeldt økonomisk kriminalitet:

- Økonomisk kriminalitet utgjør fremdeles bare to prosent av alle anmeldte forhold. Den er antagelig sterkt underreportert.
- Både for grove underslag, forsikringsbedrageri og forbrytelser i gjeldsforhold fortsetter nedgangen i antall anmeldelser som man har sett fra 2003 og frem til nå. Forklaringer på denne utviklingen kan ligge i en generell lav anmeldelsestilbøyelighet og økonomisk gode tider.
- Det er for tidlig å se eventuelle utslag av en endring i den økonomiske situasjonen. Det er ikke usannsynlig at nedgangen i antall anmeldelser for enkelte undergrupper kan ha hatt sin årsak i gode økonomiske rammevilkår. Dersom dette endres på langvarig basis, vil det kunne medføre en økning i antall forbrytelser knyttet til håndtering av den økonomiske krisen.

Anmeldt økonomisk kriminalitet 2004-2008, utvalgte undergrupper							
	2004	2005	2006	2007	2008	Endring %vis 2007-2008	Endring %vis 2004-2008
Økonomisk kriminalitet i alt	6 644	7 012	6 378	6 091	6 268	2,9	-5,7
Pengefalsk	298	320	239	302	356	17,9	19,5
Grovt underslag av offentlig tjenestemann	17	12	14	24	17	-29,2	0,0
Andre grove underslag	204	208	165	187	154	-17,6	-24,5
Grovt bedrageri	783	1 335	1 215	820	731	-10,9	-6,6
Forsikringsbedrageri	275	204	173	164	135	-17,7	-50,9
Forbrytelse i gjeldsforhold	1 123	883	747	843	636	-24,6	-43,4
Regnskapsloven	935	1 014	938	905	891	-1,5	-4,7
Merverdiavgift	256	282	309	313	199	-36,4	-22,3

Kilde: jus 065

Politiets informasjonssystemer

Politiet er en kunnskapsorientert organisasjon, og det er et stort og økende behov for moderne informasjonssystemer. En slik nødvendig satsing er ressurskrevende og er en utfordring i trange budsjetter. Likevel har politiet innført flere svært gode løsninger i 2008.

Politiets informasjonssystem skal understøtte oppgaveløsningen og fremme samarbeid på tvers av enheter, distrikt og særorgan. Effektive systemer er også avgjørende verktøy i internasjonalt samarbeid og et viktig virkemiddel for informasjon og samhandling med publikum.

Politiet har de siste årene arbeidet målrettet og foretatt betydelige investeringer i informasjonssystemer på enkelte virksomhetsområder, basert på en ny og fremtidsrettet teknologiplattform. To nye systemer politiet har tatt i bruk i 2008 er informasjonssystemet for finansiell etterretning ASK, og det nye etterlysningsprogrammet ELYS.

Nasjonale og internasjonale etterlysninger - ELYS II

I november 2008 lanserte politiet sitt nye etterlysningssystem ELYS II. Systemet representerer et nytt konsept, som blant annet innebærer direkte kobling til de internasjonale databasene til Schengen og Interpol. Lokale politidistrikter, grenseoverganger og flyplasser har nå direkte tilgang til å søke i både nasjonale og internasjonale registre direkte fra sine tjenestesteder. Dette gir en meget god effektivitetsøkning.

ELYS II systemet er resultatet av et langvarig utviklingsarbeid og er bygget på moderne systemarkitektur og politiets nye teknologiplattform. Noen av søkemulighetene er etterlyste personer, saknede personer, stjalne kjøretøyer, og stjalne reisedokumenter. Interpols database har over 16 millioner registrerte stjalne eller tapte reisedokumenter og direktesøk fra ELYS II er meget effektivt. Det nye systemet betyr også at utenlandske politimyndigheter kan få treff på norske etterlysninger, stjalne kjøretøy og reisedokumenter. ELYS II systemet er meget effektivt og styrker norsk politi og Norges posisjon i internasjonalt politisamarbeid.

- ELYS II er et stort teknologisk steg som gjør politiarbeidet med etterlysninger mer effektivt. Systemet er et viktig bidrag i det internasjonale politisamarbeidet, sier Petter Dyhre, leder for Internasjonal og Fellesoperativ avdeling i Kripos.

Finansiell etterretning – ASK

ASK er den nye IT-løsningen for finansiell etterretning (anti-hvitvasking), som ble tatt i bruk i juni 2008. Verktøyet inneholder avansert funksjonalitet for mottak, analyse og formidling av finansiell etterretning, og gir Økokrim en enestående mulighet for å produsere analyser på *riktig objekt og nettverk til riktig tid*. Konseptet ASK inneholder funksjonalitet som bygger på politiets nye teknologiplattform. Som første system i justissektoen tar ASK i bruk avansert funksjonalitet som vektning basert på regler, varsling basert på lister, avanserte søk ved hjelp av navigatører, automatisk nettverksbygging og integrasjon med analyseverktøy.

Innføringen av ASK bidrar til at Økokrim og norsk politi på en mer effektiv måte kan anvende finansiell etterretningsinformasjon, i hovedsak mottatt fra næringslivet, i det daglige etterretnings- og etterforskningsarbeid. ASK-systemet innebærer blant annet at:

- Gjennom utviklingen og produksjonssetting av Ask er vi blant de fremste i verden på antihvitvaskingsarbeid, sier Sven Arild Damsloera i Økokrim

- Økokrim mer effektivt kan motta, behandle og omsette mottatt og annen tilgjengelig informasjon direkte inn i politiets systemer for etterretning og straffesaksbehandling.
- Antallet straffesaker som blir formidlet politiet og andre kontrollmyndigheter vil øke.
- Evnen til statistikkføring samt utarbeidelse av trusselvurderinger, trender og modi for hvitvasking blir bedret.
- Økokrim gis muligheten til å agere proaktivt ved at kriminell adferd oppdages på et tidlig tidspunkt.
- Muligheten for å øke inndragningen av utbytte fra kriminell aktivitet samt øke etterberegningen av skatt/mva. og trygd i forbindelse med skatte- eller trygdesvindel.

Kort oppsummert er ASK den IT-plattformen Økokrim bruker, der alt fra elektronisk mottak av rapporter på mistenkelige transaksjoner, til videreformidling av informasjonen gjennomføres.

En viktig investering i fremtiden

IKT-systemene i politietaten trenger å effektiviseres og samordnes. Det er beregnet at anskaffelse av effektive informasjonssystem vil kreve investeringer i størrelsesorden 1 milliard kroner utover normalt budsjett de neste fem-seks årene.

IKT-løsninger i etaten som må prioriteres:

- Nytt straffesakssystem
- Nye nettløsninger
- Mobilt kontor, tilgang på relevante datasystem gjennom PC-er i politibilene
- IKT-tjenester til støtte for politiets operative virksomhet
- Økt automatisering i behandlingen av laboratorieprøver
- Automatisk nummeregjenkjenning
- SAMPOL – nytt digitalt nødnett

Vi vet hvor vi skal – og vi er på vei

Kommunikasjon er en avgjørende faktor for at politiet skal opprettholde og øke tilliten i befolkningen – sammen med det aller viktigste: at vi faktisk gjør en god jobb!

Politiet har i en årrekke ligget stabilt langt oppe på forskjellige omdømme- og tillitsundersøkelser – så også i 2008. Det å ha befolkningens tillit er grunnleggende, tillit skaper grunnlag for viktig samhandling mellom folk og politi, og uten tillit vanskeliggjøres politiets arbeid.

Omdømme

Det kan være greit å først si noe om hva omdømme er. Omdømme er summen av det vi sier og det vi gjør, og det kan være en måte å uttrykke tillit på. Omdømme blir også sagt å være ”det noen sier om deg etter at du har forlatt rommet”. Og hva sier folk om politiet? Vel, uavhengig av vår frykt for et redusert omdømme i 2008 viser det seg at målinger gjort av både Synovate og TNS Gallup viser at folkets tillit til politiet er solid. 83 % av de spurte i innbyggerundersøkelsen har tillit til politiet. Det er vi fornøyd med, men vi kan ikke ta tilliten for gitt fordi tilliten er skjør, særlig etter høstens utfordrende situasjon i politiet.

Befolkningens vedvarende tillit skyldes langt på vei at vi har et politi som er basert på gode grunnleggende prinsipper. Politiet skal avspeile samfunnets idealer, ha bred rekruttering og virke i samspill med publikum. Vi skal være desentralisert og integrert i lokalsamfunnet.

Økte krav

Befolkningen stiller stadig økende krav til oss som til andre samfunnsinstitusjoner. Det kan være krav om økt åpenhet, bedre ressursutnyttelse, etisk og moralsk atferd, at vi er tilstede på flere kanaler, at vi er i mer dialog enn tidligere osv. Det vil si at dersom vi ikke endrer oss i takt med samfunnet så vil vi oppleve en nedgang på tillitsmålingene. Utfordringen for politiet, så vel som andre organisasjoner og virksomheter, er hvilke tiltak vi skal sette inn for å opprettholde eller øke tilliten og omdømmet.

Ny kommunikasjonsstrategi

Det siste året har Politidirektoratet jobbet med en ny kommunikasjonsstrategi hvor målet har vært å se på hvordan politietaten kan bli bedre til å kommunisere både internt og eksternt. Dette fordi vi mener at vår kommunikasjon er et av to elementer som bidrar til å forme vårt omdømme. Det andre elementet er vår atferd – altså det vi gjør. Det må være samsvar mellom det vi sier og det vi gjør. Utfordringen for politiet er blant annet å kommunisere aktivt ut det vi faktisk gjør. Det er mange områder som politiet prioriterer og hvor vi har gode resultater uten at det blir gjort kjent i befolkningen. Det må vi

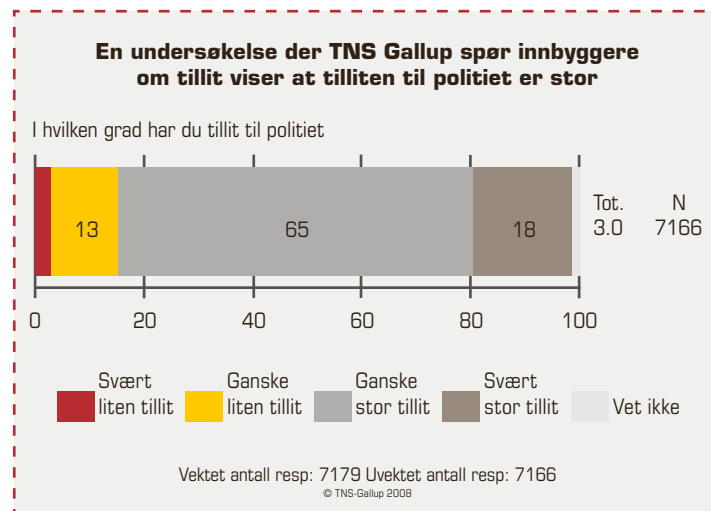
gjøre noe med slik at det er et godt helhetsbilde av etaten som er grunnlaget for vårt omdømme og ikke kun det hendelsesstyrte.

Strategien legger vekt på blant annet økt åpenhet om det vi kan være åpne om, synlige og tydelige ledere som tør å mene noe og mer målrettet kommunikasjon. Tiltakene som er knyttet til kommunikasjonsstrategien er flere. Et hovedgrep er kompetanseheving på kommunikasjonsforståelse gjennom det allerede eksisterende utdanningstilbudet i etaten på Politihøgskolen. Et annet grep er å skape mer effekt ut av kommunikasjonsarbeidet ved å samarbeide ennå tettere med kommunikasjonsutfordringene. Kommunikasjonsavdelingen i direktoratet har tatt en aktiv og offensiv rolle for å støtte rådgiverne i distriktene og det utveksles mer informasjon til felles beste, blant annet gjennom budskapsplattformer som bidrar til å skape trygghet i kommunikasjonsarbeidet.

- Med den nye strategien har vi fått en tydelig retning på kommunikasjonsarbeidet i etaten. Det gjør det enklere for oss å prioritere og det er et viktig hjelpemiddel som jeg og mine kollegaer kan bruke for å gjøre en god jobb enda bedre ved mer aktiv kommunikasjon internt og med omgivelsene våre, sier kommunikasjonsrådgiver Kari-Anne Dobloug ved Hedmark politidistrikt. Som mottok politiets kommunikasjonspris i 2008.

I 2008 var det over 500.000 oppslag på nett, i avis og i radio- og TV-nyhetene, som har saker der politiet nevnes.

Omtale	Antall artikler
Politiet	407.286
Kilder, mest omtalt	
NRK	11.737
Adresseavisen	6.192
Nordlys	5.798
Bergensavisen	5.795
Romerikes Blad	5.583
Fædrelandsvennen	5.513
Politidirektoratet	26.800
Kilder, mest omtalt	
NRK	399
Rogalands Avis	353
Nordlys	349
Romerikes Blad	349
Aftenposten	334
Bergensavisen	326
Mest omtalte politidistrikt	
Oslo politidistrikt	40.694
Hordaland politidistrikt	22.955
Rogaland politidistrikt	19.731
Østfold politidistrikt	18.458
Telemark politidistrikt	17.333
Agder politidistrikt	16.762

Statistikk for 2008 – Omtale av politiet, Politidirektoratet og politidistriktene i norske nyhetskilder på Internett.

Nøkkeltall

Økonomi

Kap. 440 - Politidirektoratet og politi- og lensmannsetaten

Under dette kapittelet disponerer Politidirektoratet midler til 27 politidistrikt, Utrykningspolitiet, Kripos, Politiets data- og materielltjeneste, Økokrim, Politiets utlendingsenhet, Namsfogdene i Oslo samt Politidirektoratet.

Budsjett og regnskap for 2008 er vist nedenfor:

Post 01	Kap. 440
Tildelingsbrevet fra Justisdepartementet	7 091 732 000
Senere tildelinger fra Justisdepartementet	603 208 176
Administrative fullmakter	373 275 253
Sum disponibel ramme	8 068 215 429
Sum utgifter	7 838 291 258
Mindreforbruk 2008	229 924 171

Mindreforbruket utgjør 2,9 % av de midler som er tilgjengelig. En viktig årsak til mindreforbruket er at politidistriktene fikk tilleggsbevilgninger i slutten av året slik at det ble for lite tid til å effektivere bestillinger. For øvrig er det innsparinger knyttet til forsinkelser i prosjekter og tiltak ved særorganene

Politidirektoratet

Politidirektoratets andel av budsjett og regnskap inngår i ovennevnte tall for kap. 440 post 01.

Budsjett og regnskap for 2008 er vist nedenfor:

Post 01	Kap. 440
Tildelingsbrevet fra Justisdepartementene	93 200 000
Senere tildelinger fra Justisdepartementet	8 008 000
Administrative fullmakter	2 023 525
Sum disponibel ramme	103 231 525
Sum utgifter	97 523 684
Mindreforbruk 2008	5 707 841

Mindreforbruket skyldes vakanser i stillinger i løpet av 2008.

Kap. 441 post 01 - Oslo politidistrikt

Under dette kapitlet er bevilgningen til Oslo politidistrikt stilt til rådighet.

Budsjett og regnskap for 2008 er vist nedenfor:

Post 01	Kap. 441
Tildelingsbrevet fra Justisdepartementene	1 479 731 000
Senere tildelinger fra Justisdepartementet	105 711 000
Administrative fullmakter	53 342 037
Sum disponibel ramme	1 638 784 037
Sum utgifter	1 635 653 282
Mindreforbruk 2008	3 130 755

Regnskapført forbruk utgjør 99,5 % av den bevilgningen som er stilt til disposisjon.

Personell

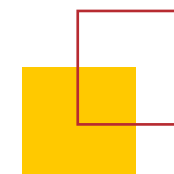
Antallet stillinger/årsverk i politi- og lensmannsetaten de senere år:					
ÅR	Jurister	Politiutdannet	Administrativt	Andre	Sum
31.12.2005	634,1	8 122,8	2 643,2	571,0	11 971,1
31.12.2006	664,0	8 093,0	3 034,0	563,0	12 354,0
31.12.2007	628,0	8 184,6	3 050,3	634,2	12 497,1
31.12.2008	674,0	8 092,7	3 125,7	864,9	12 757,3

Andelen kvinner i lederstillinger er øket med 1 % i forhold til i fjor, med unntak av en nedgang i administrative stillinger (2 %). Fordelingen på stillingskategorier og utviklingen fra 2003 følger i tabellen under.

LEDERE	Kvinner	Menn	Totalt	%kvinner 2008	% kvinner 2007	% kvinner 2006	% kvinner 2005	% kvinner 2004	% kvinner 2003
Politiutdannede	407	2742	3149	13	12	11	10	9	7
Jurister	57	214	271	21	18	16	18	20	20
Adm. stillinger	116	109	225	52	54	50	41	44	42
Totalt	580	3065	3645	16	15	14	12	11	10

Det er i sykefraværsregisteret ikke skilt mellom lang- og kortids fravær, men mellom legemeldt og egenmeldt sykefravær. Sykefraværet totalt i 2008 var 5,5 %. Av dette var 3,7 % legemeldt. Dette er en liten økning fra 2007, men viser samtidig et lavt sykefravær sammenlignet med andre offentlige og private virksomheter.

Utvikling av sykefravær i politi- og lensmannsetaten 2000-2008 i prosent					
År	1.kvartal	2.kvartal	3.kvartal	4. kvartal	Gjennomsnitt pr. år
2000	-	4,0	4,5	4,4	-
2001	4,5	4,2	4,9	4,6	4,6
2002	4,9	4,6	5,7	5,2	5,1
2003	5,2	5,1	5,3	5,5	5,3
2004	5,3	4,7	4,3	3,9	4,5
2005	5,2	4,4	3,7	4,6	4,5
2006	5,6	4,7	4,1	5,1	4,8
2007	5,7	4,8	4,4	5,8	5,2
2008	5,9	5,3	4,4	6,1	5,5

Politidirektoratet
Telefon sentralbord: 23 36 41 00
E-post: politidirektoratet@politiet.no
Besøksadresse: Hammersborggata 12, Oslo
Postadresse: Postboks 8051 Dep, 0031 Oslo

www.politi.no
Journalister kan ringe pressevakten på:
99 20 77 01

ISBN 978-82-92524-77-0
POD publikasjon 2009/02

